

Regiony periferí Regions of Peripheries

Pavel Chromý, Tomáš Burda, Vít Jančák, Tomáš Havlíček, Miroslav Marada

The process of spatial polarization, which had been growing stronger since the 19th century in conjunction with the onset of industrialization and urbanization, was not evenly distributed throughout Czechia. The reasons for the peripheralness of regions, like those of the trajectory of the development of peripheral regions, are as differentiated as the potential of their future development. Peripheral regions in Czechia can be divided from a historical geographical perspective into two basic types: inner and outer peripheries. To distinguish one from the other, it is important to consider not only their location within the state and the system of settlement, but mostly their specific development since the middle of the 20th century.

The so-called inner peripheries are primarily regions with a continuity of settlement, sparsely populated areas with a mostly disintegrated settlement structure and ageing population, continually economically weak, primarily rural and used for agricultural purposes. Inner peripheries can be found generally near by the borders of administrative regions. Due to the relatively frequent reforms of Czechia's administrative borders since the middle of the 19th century, inner peripheries typically exhibit a discontinuity in terms of which administrative center they belong to. In many areas, the population's regional identity is full of contradictions. People's sense of belonging to the region in which they live and their relationship to the region's current or historical administrative centers differs from generation to generation. Nevertheless, the inner peripheral areas within border regions have a very similar developmental potential; the administrative border functions as a barrier.

The so-called outer peripheries are primarily regions near by the state border, i.e. areas where continuous natural development was disrupted by the expulsion of the Germans after the WWII and the subsequent installation of the so-called Iron Curtain. Despite the fact that the regions are sparsely populated, border municipalities are larger than those in the interior (here, municipalities are composed of multiple settlements). The population's age structure in outer peripheries is still affected by the process of resettlement in the borderlands, which was not entirely successful, but the arrival of young people in the borderlands in the mid-1940s is still apparent. Unlike inner peripheries, outer peripheries have a relative advantage in terms of their potential development – in the last quarter century, they were significantly financed by European Union funds during the process of Czechia's integration into European structures and the establishment of cross-border cooperation.

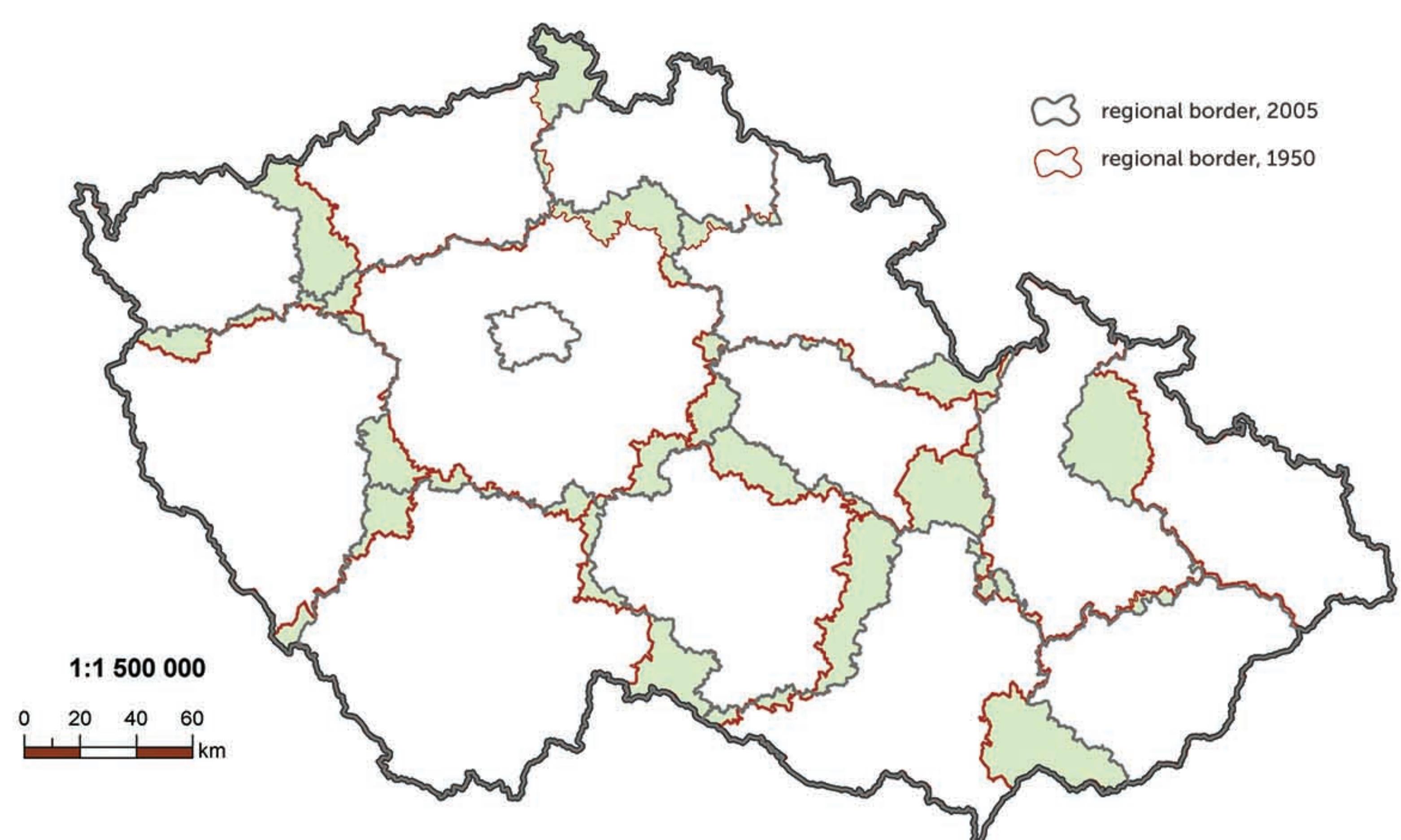
To identify peripheral areas, one can use various data sources and research methods, among these, for instance, is the Database of historical administrative borders, or the Database of local representatives based on the municipal elections in the post-totalitarian period (1994–2010).

Proces polarizace prostoru, jehož dynamika rostla zejména od 19. století v souvislosti s nástupem industrializace a urbanizace, neprobíhal na území České rovnouměrně. Příčiny perifernosti regionů, jakož i trajektorie vývoje periferních regionů, jsou rozdílné stejně jako potenciál jejich budoucího rozvoje. Periferní regiony na území České lze z historickogeografického hlediska dělit do dvou základních typů, a to a) na periferie vnitřní a vnější, přičemž při jejich rozlišení není podstatná pouze poloha území v rámci státu a v systému osídlení, ale především specifika jeho vývoje od poloviny 20. století.

V případě tzv. vnitřních periferií se jedná zejména o regiony s kontinuálním vývojem osídlení, málo zaledněnými oblastmi s převážně rozdrobenou sídelní strukturou a stárnoucím obyvatelstvem, hospodářsky dlouhodobě slabé, převážně venkovské a zemědělský využívání. Vnitřní periferie se vyskytují zejména při hraničích samosprávných krajů. Vzhledem k relativně častým proměnám administrativních hranic na území Českého od poloviny 19. století je tak pro oblasti vnitřních periferií typická diskontinuita příslušnosti území ke správním centrám. V mnoha oblastech lze vysledovat i rozporuplnou regionální identitu obyvatel. Vztaž sounáležitosti lidí s územím, ve kterém žijí i vztah k stávajícím či historickým centrám administrativních regionů se zde napříč generacemi liší. I přesto, že oblasti vnitřních periferií při hraničních regionů mají velmi podobný potenciál rozvoje, administrativní hranice působí v území jako bariéra.

V případě tzv. vnějších periferií je převážně o regiony při státní hranici. Tedy oblasti, ve kterých kontinuita přirozeného vývoje byla narušena vysídlením Němců po druhé světové válce a následným spuštěním tzv. železné opony. I přesto, že jde o málo zaledněný území, velkou obecí je v příhraničních oblastech větší než ve vnitrozemí (obec zde tvoří více sídel). Větová struktura obyvatel vnitřních periferií je dosud poznámená procesem dosídlení pohraničí, který sice nebyl zcela úspěšný, ale příchod hlavně mladých lidí do pohraničí po druhé polovině 40. let je zde stále patrný. Na rozdíl od vnitřních mají vnější periferie z hlediska potenciálu rozvoje relativně výhodu – v rámci integrace Českého do evropských struktur a s formováním přeshraniční spolupráce byly v posledním čtvrt století oblastmi, jejichž obnova a rozvoj byly významně financovány ze zdrojů Evropské unie.

K identifikaci periferních oblastí lze využít různé zdroje dat a metody výzkumu. Mezi jinými lze využít např. Databázi historických správních hranic, či Databázi zastupitelů obcí všechny z komunálních voleb v posttotalitním období (1994–2010).

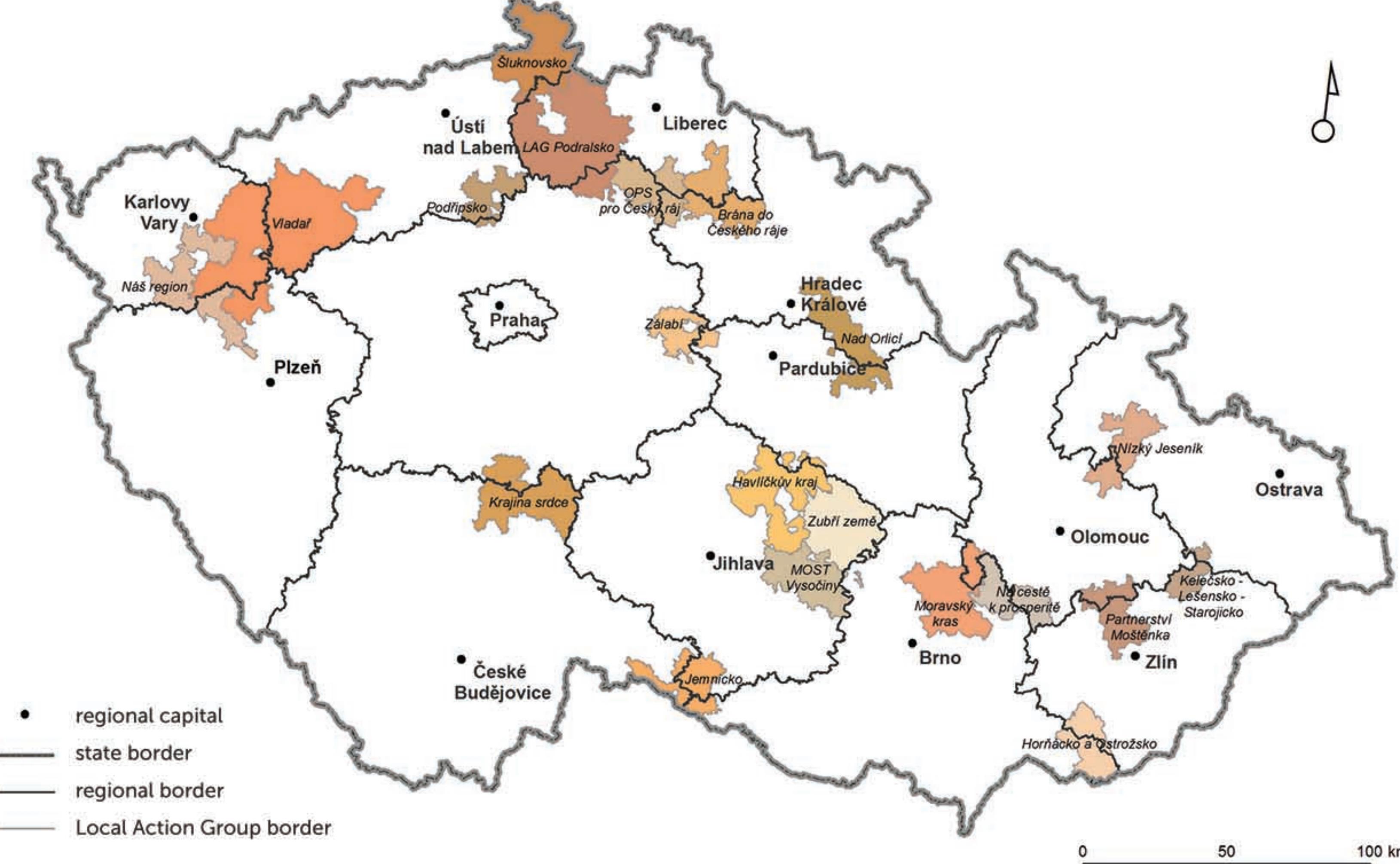

Upper figure: Changing regional borders 1950 and 2005. The remoteness and low socio-economic maturity of the territory of inner peripheries was, in many respects, also enabled by the discontinuity of regional administration.

After almost every reform of local and regional administration, the administrative regions to which the inner peripheral regions belonged changed.
Source: Burda 2014.

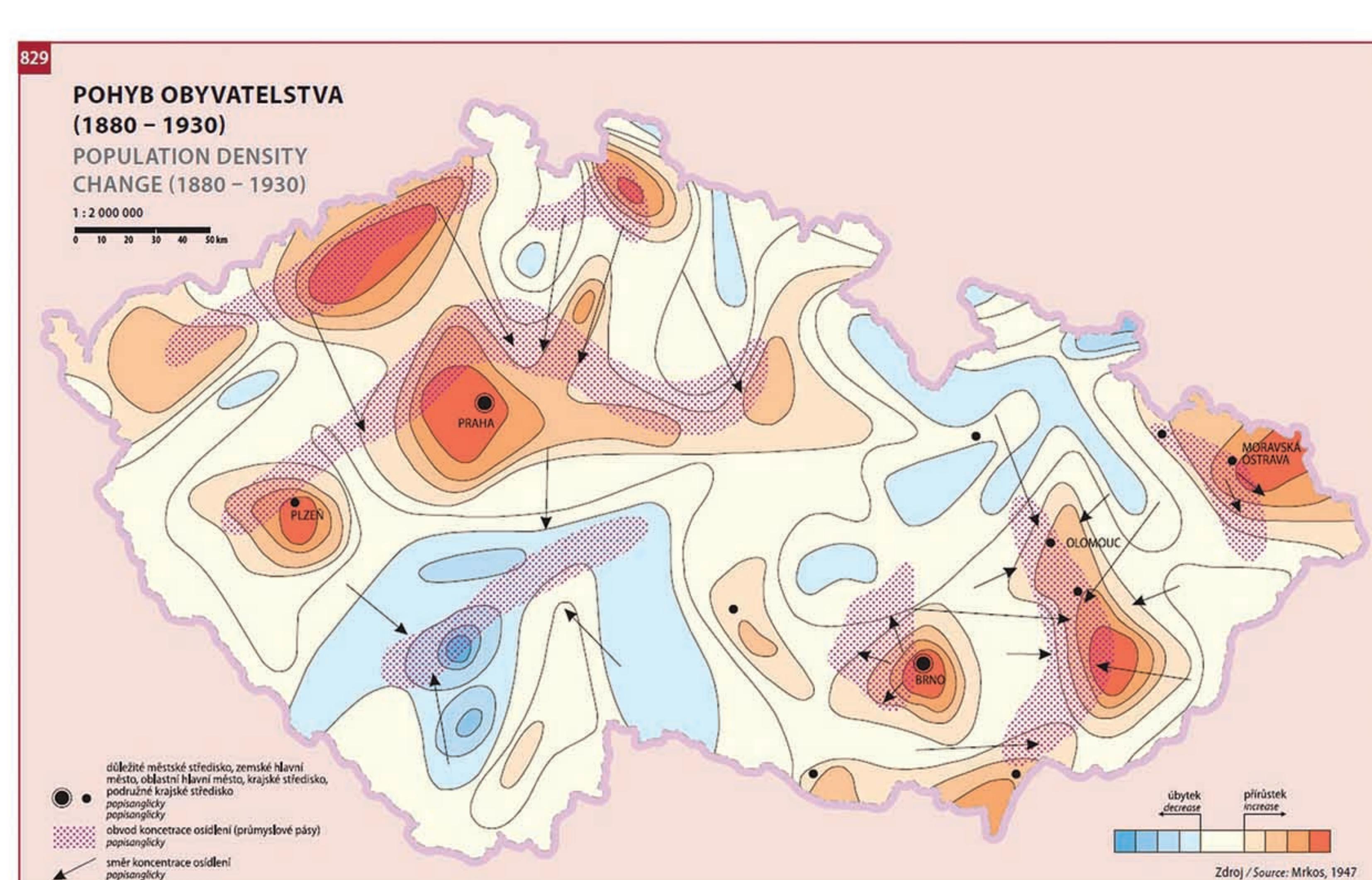
Middle figure: Local Action Groups delimited across the regional borders in 2014. The „cross-border“ relationships between people who are active in local and regional development are minimal or have a mostly formal character. In Czechia, there are only twenty microregions where they thrive overcame the barrier effect of the regional border.
Source: Burda 2014.

Lower figure: The differences between progress and the development of inner and outer peripheries were known already in the mid-20th century. The long-term and gradual depopulation of many areas was accelerated and enabled by the expulsion of the Germans.
Source: Hrnčiarová et al. 2009.

Relict borders and different historic development are still visible in the landscape.

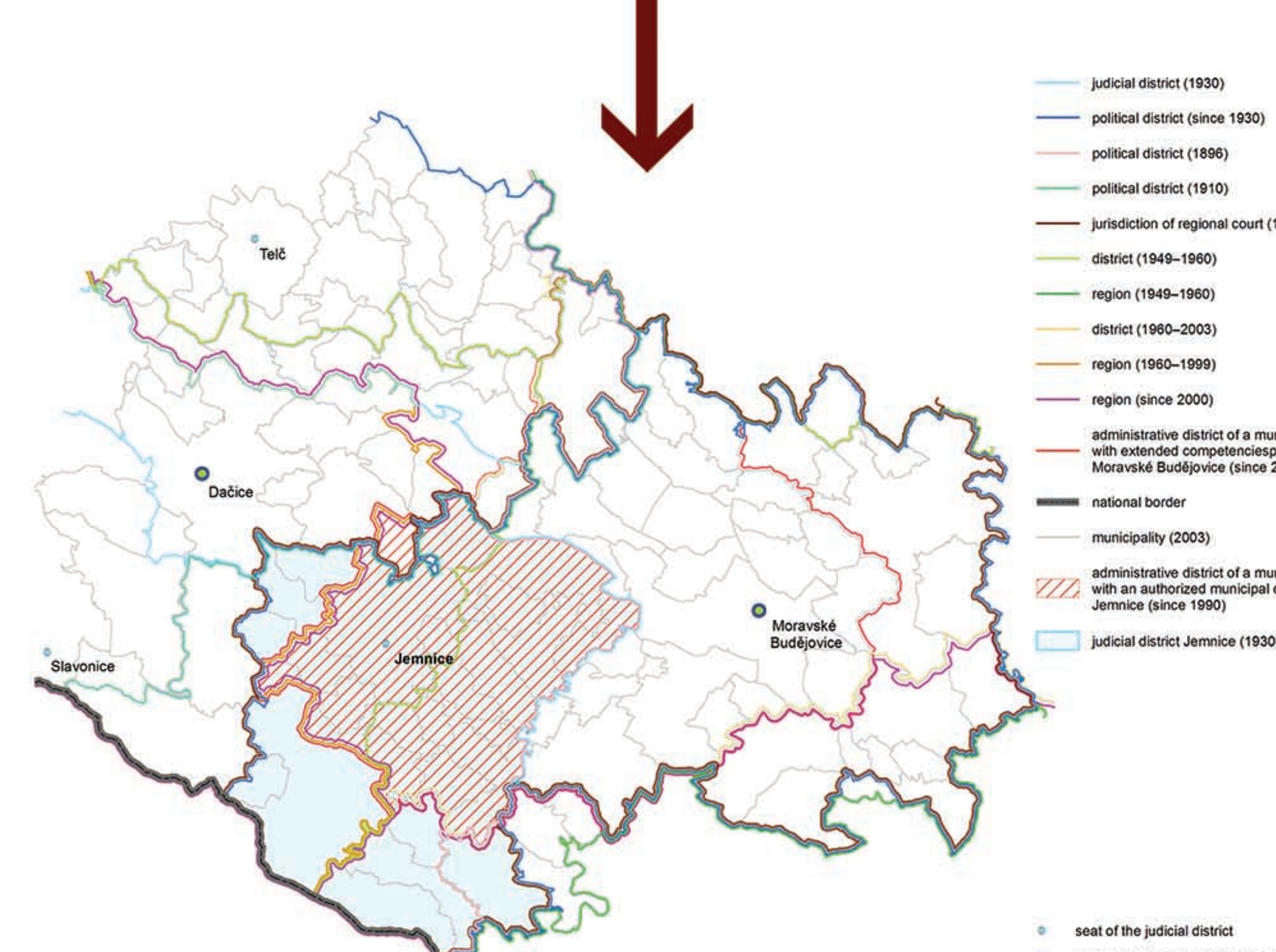
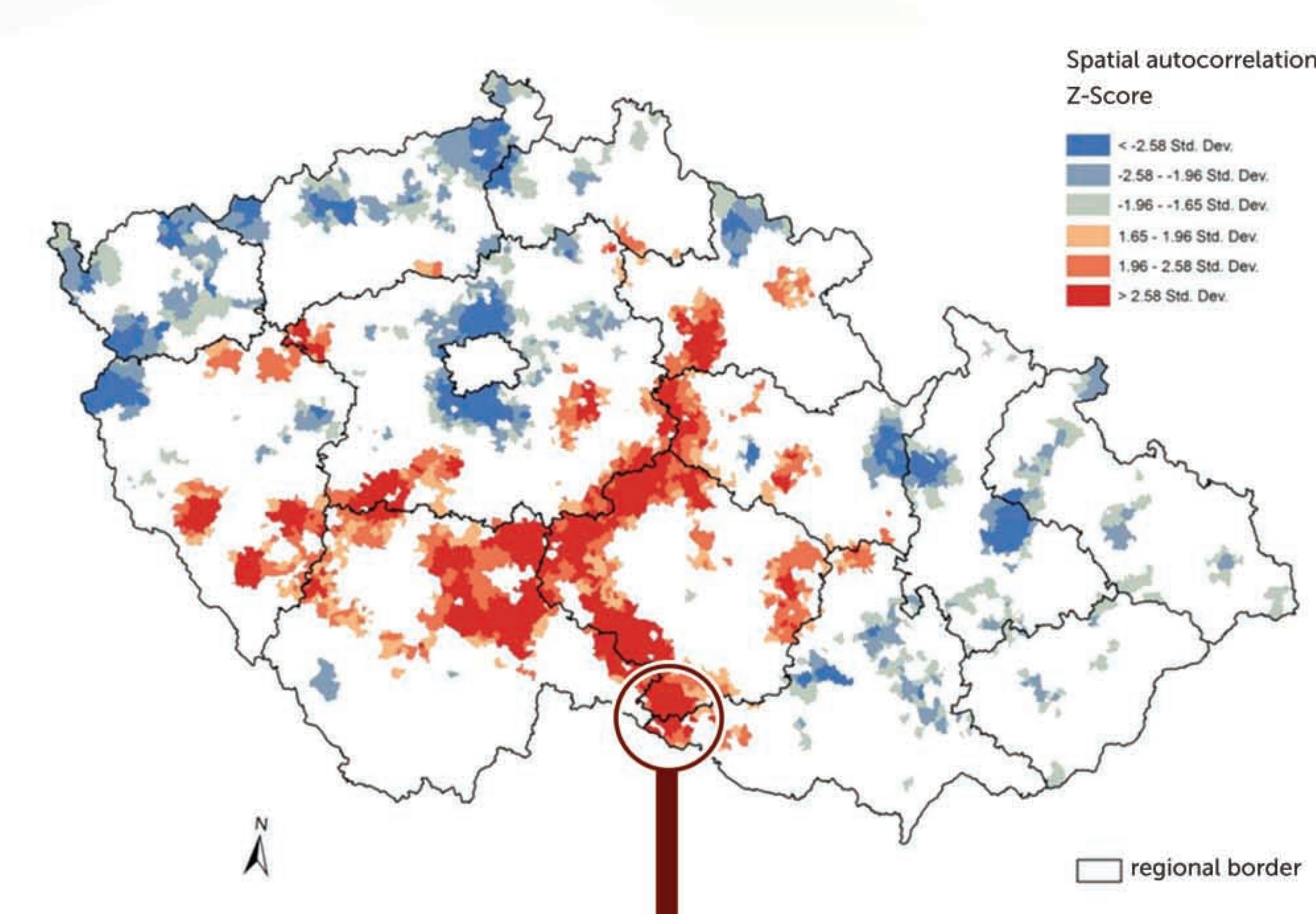
Photos: Pavel Chromý, Kamila Klingorová.

The spatial correlation between the stability of local representatives and developmental factors in municipalities in Czechia. One of the differences between the continually developing interior areas and the border areas resettled after the expulsion of the Germans is the stability of the municipal representations.

While in the interior areas, and especially in the inner peripheral areas, the make-up of the local assembly between the years 1994 and 2010 changed only minimally (in red on the map), in the resettled area after each municipal election the make-up of the municipal assembly completely changed (in blue), similarly to the suburban zones of larger cities where thousands of new inhabitants moved to in the early 1990s.

Authors: Pavla Rězníčková, Pavel Chromý, Pavla Netrdová.

The region of Jemnicko is one of the most problematic peripheries of Czechia. It is a typical example of a region adversely affected by the frequent change of administrative centers that it belonged to, which is intensified by its location near the state border, the relict of the historic land border, and the distance from (access to) regional centers. Through the reconstruction of the historical administrative borders, one can see also the relict of the Czech-German linguistic border.

References

- BURDA, T. (2014): Význam změn správních hranic v procesu formování vnitřních periferií na území České od poloviny 19. století. Praha. [PhD thesis].
HRNČIAROVÁ, T., MACKOVČIN, P., ZVARA, I. (eds.) (2009): Atlas krajiny České republiky. Průhonice.

GREŠLOVÁ-KUŠKOVÁ, P. (2013): A case study of the Czech agriculture since 1918 in a socio-metabolic perspective – from land reform through nationalisation and privatisation. *Land Use Policy*, 30, pp. 592–603.

NOVÁČEK, A., SEMIAN, M. (2015): Mikroregionální diferenciace demografického vývoje v Kraji Vysočina – dlouhodobé trendy. In: Klímová, V., Žítek, V. (eds.): 18th International Colloquium on Regional Sciences. Brno, pp. 566–572.

PILEČEK, J., CHROMÝ, P., JANČÁK, V. (2013): Social capital and local socio-economic development: The case of Czech peripheries. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie*, 104, 5, pp. 604–620.

KUČEROVÁ, S. (2012): Proměny územní struktury základního školství v Česku. Praha.

Poster was prepared as part of the exhibition: CHROMÝ, P., SEMIAN, M., SEMOTANOVÁ, E. (2016): Regions through Space and Time. Praha. The exhibition was supported by the Czech Science Foundation under project No. P410/12/G113 "Historical Geography Research Centre". www.historickageografie.cz